

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Radima Kadlčáka ve věci

žalobce: **A. Ch. D. B.**, narozený X,
bytem X,
zastoupený Dr. Stephanem Heidenhainem, advokátem,
sídlem Na Příkopě 859/22, 110 00 Praha 1,

proti
žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**,
sídlem Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem,

o žalobě proti osvědčení o státním občanství žalovaného ze dne 29. 11. 2021,
č. j. KUUK/154292/2021/Kindl,

takto:

- I. Žaloba **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek v částce 2 000 Kč, která bude žalobci vyplacena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Žalobou ze dne 11. 1. 2022 se žalobce domáhal toho, aby soud vydal rozhodnutí, kterým by zrušil osvědčení o státním občanství žalovaného ze dne 29. 11. 2021, č. j. KUUK/154292/2021/Kindl, a uložil žalovanému povinnost vystavit nové osvědčení o státním občanství bez dovětky „Československé státní občanství pozbyl jako osoba německé národnosti na základě ustanovení § 1 odst. 2 Ústavního dekretu presidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské“, nebo s dovětkem „Československé státní občanství nepozbyl na základě Ústavního dekretu presidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské“. Žalobce se v žalobě současně domáhal toho, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit mu náklady soudního řízení.
2. Soud poznamenává, že v právně a skutkově totožné věci žalobce, kterou zdejší soud projednával pod sp. 15 A 30/2021 a ve které se žalobce domáhal zrušení osvědčení o státním občanství ze dne 18. 6. 2021, usnesením ze dne 4. 1. 2022, č. j. 15 A 30/2021-40, odmítl žalobu žalobce jako nepřijatelnou. V tomto usnesení dospěl soud k závěru, že osvědčení o státním občanství vydané dle § 42 a násl. zákona č. 186/2013 Sb., o státním

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

občanství, ve znění pozdějších předpisů, je osvědčením dle části čtvrté zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, které není závazným správním aktem, ale veřejnou listinou, pro kterou platí důkaz opaku. Daným osvědčením se tedy nijak nezakládají, nemění ani neruší práva žalobce ani se závazně neurčují jeho práva nebo povinnosti, a nejedná se tak o rozhodnutí ve smyslu legislativní zkratky dle § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

3. S ohledem na výše uvedený názor soud vyzval žalobce usnesením ze dne 18. 1. 2022, č. j. 15 A 2/2022-19, k tomu, aby jednoznačně specifikoval, zda je jeho žaloba ze dne 11. 1. 2022 žalobou proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s., nebo žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu dle § 82 a násl. s. ř. s.
4. Na toto usnesení soudu reagoval žalobce tak, že konstatoval, že požaduje, aby soud určil, že zásah žalovaného spočívající ve vydání osvědčení o státním občanství ze dne 29. 11. 2021, č. j. KUUK/154292/2021/Kindl, s dovětkem „Československé státní občanství pozbyl jako osoba německé národnosti dne 10.10.1938 na základě ustanovení § 1 odst. 2 Ústavního dekretu presidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské“, byl nezákonný.
5. Názor prezentovaný zdejším soudem v usnesení ze dne 4. 1. 2022, č. j. 15 A 30/2021-40, spočívající v tom, že osvědčení o státním občanství není rozhodnutím dle § 65 a násl. s. ř. s., však překonal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 8. 2022, č. j. 3 As 15/2022-42. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud uzavřel, že „osvědčení o státním občanství České republiky vydané podle § 47 zákona o státním občanství, není osvědčením ve smyslu části čtvrté správního řádu, ale materializovanou podobou deklaratorního správního rozhodnutí ve smyslu § 67 odst. 1 správního řádu, a tedy i rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., nabrazujícím jeho písemné vyhotovení. Proti rozhodnutí o vydání takového osvědčení se proto lze bránit opravným prostředkem (odvoláním) ve správním řízení a případně následně proti rozhodnutí o odvolání i žalobou podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.“
6. Z názoru Nejvyššího správního soudu, který zdejší soud plně respektuje, tudíž plyne, že osvědčení o státním občanství je rozhodnutím podle § 65 a násl. s. ř. s. a že dřívější názor zdejšího soudu nebyl správný.
7. S ohledem na výše uvedené soud usnesením ze dne 14. 9. 2022, č. j. 15 A 2/2022-72, upozornil žalobce na změnu náhledu soudu na povahu osvědčení o státním občanství a vyzval žalobce, aby s ohledem na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 15/2022-42 uvedl, zda trvá na tom, že žaloba ze dne 11. 1. 2022, ve znění jejího doplnění ze dne 31. 1. 2022, je žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu dle § 82 a násl. s. ř. s, nebo zda mění svá tvrzení tak, že se jedná o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s.
8. Žalobce v podání ze dne 5. 10. 2022 uvedl, že se jedná o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s.
9. Před vlastním rozhodnutím o návrhu byl soud nejprve povinen zabývat se otázkou, zda jsou splněny podmínky řízení pro projednání návrhu. Podle § 5 s. ř. s. platí, že pokud nestanoví tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.

10. Soudní ochrana ve správním soudnictví tedy nastupuje teprve poté, kdy jsou vyčerpány možnosti nápravy nezákonného nebo vadného rozhodnutí prostředky správního řízení. Obecně stanovený důvod nepřipustnosti návrhu v § 5 s. ř. s. je rozveden v následujících ustanoveních s. ř. s., např. v § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. a) s. ř. s. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže je návrh podle tohoto zákona nepřipustný, přičemž § 68 písm. a) s. ř. s. stanovuje, že žaloba je nepřipustná tehdy, pokud žalobce nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k oprávněnému prostředku jiného. V daném případě přitom soud dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí je třeba odmítnout, a to právě s poukazem právě na § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. v návaznosti na § 68 písm. a) s. ř. s.
11. Z obsahu správního spisu a z obsahu žaloby soud zjistil, že žalobce podal proti osvědčení ze dne 29. 11. 2021, č. j. KUUK/154292/2021/Kindl odvolání, které žalovaný předložil Ministerstvu vnitra jako svému nadřízenému orgánu. Ministerstvo vnitra následně žalobci přípisem ze dne 28. 2. 2022 sdělilo, že odvolání jako opravný prostředek proti předmětnému osvědčení (jakožto aktu vydanému dle části čtvrté správního řádu) „nepřipadá v úvahu“. Takový postup, jak plyne z již citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 15/2022-42, je chybný a Ministerstvo vnitra mělo odvolání žalobce věcně projednat (sdělení ze dne 28. 2. 2022 nelze za rozhodnutí o odvolání ani materiálně považovat už jen z toho důvodu, že ministerstvo v něm jasně vyjádřilo názor, že osvědčení o státním občanství není správním rozhodnutím, což vylučuje vedení jakéhokoli odvolacího řízení *per se*). Jestliže žalobce vycházel ze (správného) předpokladu, že dané osvědčení je správním rozhodnutím (přesněji představuje deklaratorní rozhodnutí žalovaného navenek v materializované podobě), měl vůči Ministerstvu vnitra uplatnit opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 3 správního řádu, přičemž pokud by se ani poté nedomohl nápravy (spočívající ve vydání rozhodnutí o svém odvolání), měl se žalobou podle § 79 odst. 1 s. ř. s. domáhat, aby soud uložil Ministerstvu vnitra povinnost vydat rozhodnutí o odvolání. Teprve proti takovému rozhodnutí ministerstva by se mohl žalobce bránit prostřednictvím žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (k tomu srov. odst. 34 a 35 již citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 15/2022-42).
12. Jestliže se žalobce namísto výše nastíněného postupu bránil vůči předmětnému osvědčení žalobou podle § 65 odst. 1 s. ř. s., je podaná žaloba nepřipustná podle § 68 písm. a) s. ř. s., a soud ji proto podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. výrokem I. tohoto usnesení odmítl. Nutnost vyčerpání opravných prostředků ve správním řízení před podáním žaloby ke správnímu soudu přitom opakovaně konstatoval i Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2005, č. j. 2 Afs 98/2004-65, publ. pod č. 672/2005 Sb. NSS).
13. Výrok II. usnesení o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 3 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.
14. Jelikož řízení skončilo odmítnutím žaloby před prvním jednáním, soud podle § 10 odst. 3 věty první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), rozhodl rovněž o vrácení soudního poplatku za podání žaloby, který žalobce zaplatil v částce 2 000 Kč. Tato částka bude žalobci vrácena z účtu krajského soudu ve lhůtě stanovené v § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 25. října 2022

JUDr. Petr Černý, Ph.D., v. r.
předseda senátu